50 éve történt...

Szerencsés véletlen, hogy az idei fiatal magyar műszaki kutatók kolozsvári tudományos seregszemléje egybe esik a romániai magyar felsőfokú műszaki oktatás 50 évvel ezelőtti Kolozsváron történt beindulásával. Sajnos rövid életű volt, alig 6 év után, az akkori államhatalom a magyar nyelvű műszaki felsőfokú oktatás megszüntetésével kezdte meg a magyar nyelvű egyetemi oktatás felszámolását.

Hogyan is indult el annak idején ez a felsőfokú műszaki oktatás a meglévő hivatalos dokumentumok tükrében és a személyes élményeim alapján, mint annak, aki ebben a munkában cselekvő részes volt.

A Magyar Népi Szövetség (MNSZ) vezetősége, mint a romániai magyar nemzetiség képviselője, 1945 közepén az Országos Tanügyi Bizottság (OTB) felméréseinek és tanulmányainak alapján, a magyar nyelvű oktatásra vonatkozó országos tervezetét a dr. Petru Groza miniszterelnök által vezetett demokratikus kormány elé terjesztette.

Ez magába foglalta a kibontakozó élet megteremtéséhez szükséges magyar nyelvű tanügyi hálózat egészét: óvoda, elemi, középfokú és főiskolai szintet.

Nem sokkal később kezdte meg tárgyalásait, az MNSZ megbízásából, egy széles körű, tanügyi szakemberekből álló küldöttség, dr. Nagy Géza professzor vezetése alatt, a Nemzetnevelésügyi Minisztériumban és a Közlekedés- és Közmunkaügyi Minisztériumban, amelynek jómagam is tagja voltam.

A bizottság igen eredményes munkát végzett. Ehhez nagy mértékben hozzájárultak a Nemzetnevelésügyi, Közlekedés- és Közmunkaügyi, valamint a Nemzetiségi Minisztériumok demokratikus magatartást tanúsító, vezető beosztású személyiségei, de nem kisebb érdeme volt dr. Nagy Géza professzornak, a küldöttség elnökének, akinek széleskörű látása és tudása, megnyerő tárgyalási modora, diplomatikus fellépése, tárgyilagos magatartása nagy tekintélyt biztosított a küldöttségnek. Az egy hétig tartó értekezletekről a román partnereink mindenkor az elismerés hangján emlékeztek vissza, a kölcsönös tisztelet, objektív magatartás és egyenjogúság jegyében folytatott, és eredményesen véget ért együttműködésről.

A küldöttség feladatköréhez tartozott a felsőfokú műszaki oktatás magyar nyelven való megszervezése, kezdetben almérnöki szinten.

Az OTB ajánlása alapján 1946 évben az MNSZ vezetősége úgy döntött, hogy a felsőfokú műszaki magyar nyelvű oktatás lépcsőzetes kiépítése érdekében megkeresi a Miniszterelnökséget, valamint az

illetékes minisztériumokat, és első lépésként két magyar tannyelvű almérnöki intézet létesítését kéri: Villamos- és Gépipari Almérnöki Intézet Kolozsváron, és Bányaiipari Almérnöki Intézet Nagybányán.

A két intézet között, több szempont miatt, prioritása volt a kolozsvári almérnöki intézetnek. Elsősorban azért, mert a Miniszterelnökség már a 2868.sz. 1945 augusztus 2-án kelt rendelete értelmében a kolozsvári almérnöki intézet mellett magyar tagozat működését is elvileg jóváhagyta. Kezdeményezői az Országos MNSZ vezetősége és a Kolozsvárra visszatérő Almérnöki Intézet akkori igazgatója, Dragoș Traian mérnök voltak.

De a gyakorlati megvalósításig hosszú utat kellett megtenni. A kolozsvári román almérnöki intézet újonnan kinevezett igazgatója Alexandru Domșa mérnök, aki később az 1948-ban végrehajtott tanügyi reform után a kolozsvári Mérnökképző Intézet dékánja, majd 1953-tól műegyetemmé bővített intézet első rektora szívesen fogadta a magyar tannyelvű almérnöki tagozat létrehozásának gondolatát, azt felkarolta és minden segítséget megadott annak megvalósítása érdekében, úgy Kolozsváron a helyi hatóságoknál, mint a felettes hatóságoknál, a Közlekedés- és Közmunkaügyi Minisztériumnál (KKM), az Almérnöki Intézetek Igazgatóságának vezetőjénél, Bujor Stinghe igazgató, mérnök vezérfelügyelőnél, aki ugyancsak meleg pártfogásban részesítette az intézet létrehozásának gondolatát. Nehezen megoldható problémáknak ígérkeztek az előadói- és rajztermek biztosítása, a szükséges didaktikai, laboratóriumi és tanműhelyek berendezéseinek a beszerzése, valamint az új intézet költségvetési keretének beillesztése az állami költségvetésbe.

A tanári kar megszervezése könnyebb feladatnak látszott.

Az MNSZ felszólítására az elméleti tantárgyak előadására a kolozsvári Bolyai Egyetem kiváló tanári kara vállalkozott, a műszaki tantárgyak előadására pedig jelentős ismeretekkel, szaktudással és ipari tapasztalattal rendelkező mérnökök jelentkeztek.

Országunk magyar fiatalsága nagy érdeklődést tanúsított az új műszaki főiskola iránt. Ez a tény annak is köszönhető, hogy az MNSZ központi napilapja, a Balogh Edgár főszerkesztő által vezetett "Világosság" számtalan vezércikkben és más cikkekben hívta fel fiataljaink figyelmét a szakmai ismeretek minden szinten szükséges alapos elsajátítására, úgy a jelen, mint a közeljövő egyik fő feladatára.

Ifjúságunk elfogadta a jó tanácsokat és már az 1946-1947 tanévre kiírt próbajelentkezésre 170-en neveztek be.

A Miniszterelnökség keretében működő Nemzetiségi Minisztérium (NM) államtitkára, Camil Suciu, aki számtalan más esetben is tanúbizonyságot tett a romániai nemzetiségek egyenjogúsításának gyakorlati életbeni megvalósítása érdekében történő kiállásával, fáradhatatlan és eredményes munkálkodásával személyesen is közbelépett, a KKM vezetőségénél az önálló kolozsvári Almérnöki Intézet felállítása érdekében.

Camil Suciu államtitkár kezdeményezésére a KKM vezetősége értekezletet javasolt 1946. szeptember 13-ára, melyre elkísértem az MNSZ képviselőjében megjelenő dr. Felszeghy Ödön

nemzetnevelésügyi államtitkárt, egyetemi professzort, a kiváló pedagógust és tudóst, az OTB akkori elnökét, aki országunkban egyik úttörője volt a kutatás-oktatás-termelés szoros összekapcsolásának és aki a magyar nyelvű műszaki oktatást minden szinten legmelegebben pártfogolta, előrelátva annak jövőbeli fontosságát. Felelősségteljes és sokoldalú elfoglaltsága dacára személyesen követte és irányította a magyar tannyelvű almérnöki intézetek felállításával kapcsolatos munkákat.

A dr.Felszeghy Ödön és Camil Suciu államtitkárok meggyőző érveléseinek következtében az értekezleten megállapodás jött létre, az önálló Kolozsvári Villamos- és Gépipari Almérnöki Intézet létrehozásában. Ennek érdekében a KKM 1946. szeptember 19-én kiadott 31827.sz. határozat értelmében kinevezte azt a bizottságot, melynek feladata volt tanulmányozni és javaslatokat tenni a Kolozsvári Villamos- és Gépipari Almérnöki Intézet mellett működő magyar tannyelvű tagozat alapítására és tanszemélyzet kinevezésére. A bizottság tagjai voltak: Alexandru Domşa, a kolozsvári Almérnöki Intézet igazgatója, Czikéli Ernő, a kolozsvári Almérnöki Intézet tanára, és Török Zoltán, egyetemi tanár a Bolyai Egyetemen, mint a MNSZ képviselője. Mivel a KKM nem tartotta be a szeptember 13-án létrejött megállapodást - az önálló intézet helyett csak tagozatot alapít a 31827.sz. határozata értelmében - az MNSZ-OTB újabb emlékirattal fordul a KKM vezetőségéhez (260.sz. 1946. október 3) és kéri a miniszteri rendelet módosítását oly értelemben, hogy az intézet önálló legyen és nem tagozat. Az e körüli tárgyalások több héten át tartanak, egyrészt a kérdés elvi tartalma miatt, másrészt a közbejött országos választások és az ezt követő új román kormány megalakulása, valamint a miniszteri tárcák átszervezése miatt.

Időközben a KKM által kinevezett bizottság október 15-ére elkészítette és előterjesztette javaslatait:

1. a helyiség kérdésében javasolja, hogy a kolozsvári román kereskedelmi leánylíceum adja vissza, az 1946-1947 tanévtől kezdve az almérnöki intézetnek azokat a tantermeket, amelyeket 1945 után jogtalanul elfoglalt, és amelyek 1940 előtt az almérnöki intézet használatában voltak. A következő tanévig (1947-1948) adja át az almérnöki intézetnek az egész épületet, mert ennek az épületnek eredeti célja iparoktatás. Ha az első lépcsőben visszaadandó tantermeket áthidalhatatlan nehézségek miatt nem lehet megkapni, rendeztessék be tanteremnek az almérnöki intézet géplaboratóriuma, amely ugyancsak a Gheorghe Barițiu utca 25.sz. alatti épületben van elhelyezve. Ebben a laboratóriumban a gépek által el nem foglalt felületeket tanteremmé lehet kialakítani egy kisebb létszámú évfolyamnak;
2. a költségvetés biztosítása érdekében javasolja, hogy kéressék rendkívüli póthitel keret a pénzügyminisztériumtól.

Az MNSZ a KKM-hez küldött átiratában (1946. november 25) egyet ért az előadóteremnek a géplaboratóriumban való elhelyezésével, és mivel a Pénzügyminisztérium (PM) nem tudta biztosítani a póthitel keretet, a kinevezésre javasolt tanári kar lemond 1947. április 1-ig javadalmazásáról, annak érdekében, hogy az anyagi akadályokat is elhárítva a tagozatot 1946. december 1-ig hivatalosan is hozzák létre. Az MNSZ 1946. december 18-án újabb emlékirattal fordul a közlekedésügyi miniszterhez (új

főhatósága az Almérnöki Intézeteknek) és a Nemzetiség Ügyek Miniszteréhez (NÜM), sürgetvén a tagozat megnyitását és jelezve azt, hogy az almérnöki intézet magyar tagozatán tartandó felvételi vizsgára a beiratkozott 148 jelentkező egy tanulmányi évet fog veszíteni, ha nem történik sürgős döntés, mert már lekéstek a más egyetemekre való jelentkezési határidőt.

A választások és az újjáalakított kormány tárcáinak hatáskör-tisztázása után, a Közmunkaügyi Minisztérium (KM), mint az almérnöki intézetek új felettes hatósága, 1947. január 9-én válaszol a Nemzetiség Ügyek Minisztériumának. Véleménye szerint a tagozat megnyitását vagy el kell halasztani 1947 őszére, vagy tartassék meg igen rövid időn belül a felvételi vizsga, a vizsgát sikeresen letett hallgatók egy külön oktatási program keretében a román tagozaton végezzék el az első évi tanulmányaikat és majd az 1947-1948-as tanévben kerüljenek át a létesítendő új tagozatra.

A MNSZ 1947. január 21-iki válaszában ismerteti a KM-mel, hogy elvben egyet ért a második javaslattal, kiegészítve azt azzal, hogy a magyar tagozat beindításáig a külön oktatási program keretében az előadásokat a magyar tagozatra javasolt tanári kar tartsa, és minthogy a hallgatók nem ismerik jól a román nyelvet, az esetleg szükséges magyarázatokat magyar nyelven is elmondhassák. A magyar tagozat legkésőbb 1947. április 1-ével induljon be. Az ezt követő tárgyalások során a KM elfogadta az MNSZ és NÜM áthidaló javaslatait és 1947. február 27-28 és március 1-re meghirdette a felvételi vizsgát a jövődi magyar tagozatra. A felvételi vizsga anyaga a reál középiskola számtan és fizika anyaga volt.

A felvételi vizsgákat a kért időszakban (1947.II.27.-III.1. között) tartották meg.

A jelentkezésre szándékozókól időközben (hat hónap) sokan elhelyezkedtek az élet különböző területein. A felvételi vizsgát sikeresen tették le: Balogh János, Bocsárdi András, Feilitsch Róbert, Fodor István, Gyurka László, Hoch Sándor, Meisel Endre és Véber János hallgatók.

Az MNSZ-OTB a 204.sz. 1947.III.4-iki emlékiratával kéri a KM-et, hogy törvényesítse a magyar nyelv használatát a most induló párhuzamos évfolyamon, amely évfolyam a törvényes, hivatalos formák elintézése után magyar tagozat lesz. Az emlékirat másolatával fordul a NÜM-hoz, kérve közbenjárását a kérés kedvező elintézése érdekében.

Időközben az MNSZ 425.sz. 1947. február 28-án előterjeszti a KM-hez a magyar tagozat 1947 évre szóló költségvetését. A szükséges helyiségek a NM nemzetiségi oktatás államtitkára, dr.Felszeghy Ödön professzor március 7-iki közbelépésének eredményeként lépcsőzetesen biztosíthatnak, a kereskedelmi leányliceum átadott egy helyiséget, és a következő tanév kezdetéig (1947. szeptember 1) átköltöztött a számára kijelölt épületbe.

A tanítás megkezdésének előkészítésére 1947. március 15-én Kolozsváron összehívott értekezlet Stinghe Bujor - a KM műszaki oktatási igazgatóságának igazgatója - elnökle alatt a tanítás kezdetét folyó év március 20-ára tűzte ki. Továbbá elhatározza, hogy az előadási nyelv magyar lesz, a tanév első féléve június 30-án fejeződik be, a második félév szeptember 30-án, a vizsgaszesszió október 1-15 között lesz.

Magyar nyelven az első műszaki főiskolai előadások 1947. március 20-án hangzanak el.

A sajtó (Világosság, 1947. április 2) fontos eseményként írja: "Demokratikus iskolapolitikánk újabb eredménye. Megnyílt a kolozsvári magyar tannyelvű villamos- és gépipari almérnöki iskola."

A magyar tagozat első évfolyamának hallgatói dicséretre méltó szorgalommal tanultak, a tanári kar hivatásának magaslatán látta el tennivalóját. Rövid idő alatt igen bensőséges, egymást tisztelő, segítő, megbecsülő hangulat és viszony alakult ki a román és magyar hallgatóság, valamint a tanári karok között. Az eredményes munka elérésében úgy didaktikai, mint politikai fronton oroszlánrésze volt Alexandru Domşa igazgatónak, aki az intézetet irányította.

Közben fel kellett készülni az almérnöki második évfolyamára. A "Monitorul Oficial" június 17-iki száma közölte, hogy a KM Károlyi Ferdinánd almérnököt a kolozsvári Gép- és villamosmérnöki almérnöki iskola magyar tagozatának igazgatójának nevezte ki. Június 21-én újabb KM rendeltnek megfelelően 5 tanárt neveztek ki a magyar tagozatra: Imecs Márton matematika és építészmérnök tanárt az általános matematika, Papp Lajos tanár-festőművészt az ábrázoló geometria és rajz, Felszeghy Ödön dr egyetemi előadótanárt a fizikai és kémiai technológia, Jenei Dezső gépészmérnököt a mechanika és szilárdságtan, Cziki Ernő gépészmérnököt a gépelemek és mechanikai technológia tanszékekre.

A magyar tagozat ténylegesen működött, miniszteri szinten el volt ismervé, de még nem kapta meg a törvényes jóváhagyást. Az akkor életben levő, almérnöki intézetek működési szabályzata előírása szerint (12.paragr), almérnöki intézeteket alapítani, megszüntetni vagy átszervezni a KM Fejlesztési Tanácsának véleményezése alapján (39.paragr), miniszterelnökségi jóváhagyás mellett, királyi törvényrendelettel lehet eszközölni. A Fejlesztési Tanács 1947. augusztus 5-én tartott ülésén elvben kedvezően véleményezi a tagozat létesítését, de véglegesítését csak akkor javasolja, ha az első évfolyamra legalább 30-an jelentkeznek.

Az 1947-1948 tanévben a magyar tagozatra 40 jelentkezőnek sikerült a felvételi vizsga. Közöttük volt: Akli Miklós, Berohn György, Dávid Albert, Eble Miklós, Égető Géza, Fábíán Károly, Fejes István, Folticska Ferenc, Kaszanovits Anton, Kiss Ernő, Klima Alfréd, Nagy Pál, Nyerges József, Opre Lajos, Pussi János, Schef Tibor, Szász Ferenc, Székely György, Székely Miklós, Szotyori Ernő, Szűz László, Tamás István, Tóth Ferenc, Tóth Károly, Tóth Sándor, Varga Balázs, Várnay Zoltán, Veress Lajos és Vinkler Béla.

A magyar tagozat tanári kara is bővül. Az előző tanévben működő előadókon kívül az oktatásban részt vesznek: Bartha Miklós gépészmérnök, dr.Bereczky Tibor tanár, Hajdu Márton gépészmérnök, Koller Viktor gépészmérnök, dr.László Tihamér professzor, Maros Dezső gépészmérnök, Müller Géza gépészmérnök és Pallos István gépészmérnök.

Az 1947-48-as tanévre a magyar tagozatnak csak részben volt állami költségvetési fedezete, mert a magyar tagozatot létrehozó királyi törvényrendelet még nem jelent meg. Mint ismeretes, 1947. december hóban a király le is mondott trónjáról. Áthidaló megoldást a járandóságok kifizetésére Takács Lajos nemzetiségi ügyek minisztere talált - aki részletesen ismerte, követte és messzemenően támogatta az

almérnöki intézet magyar tagozatának létrehozását - elrendelvén a tartozó összegek segélykénti kiutalását a NŰM alapjaiból.

Az 1948. május 15-én felvett jegyzőkönyv jelzi, hogy a magyar tagozatot létesítő törvényrendelet a Román Népi Köztársaság Elnökségénél van aláírás végett.

Az 1948 év nyara az almérnöki intézet magyar tagozata harmadik évének beindulása szervezési előkészületeinek jegyében telt el. Új műszaki tantárgyak kerülnek előadásra és ezekre időben biztosítani kell a tanszemélyzetet.

Az 1948 őszén, a tanév megkezdése előtt, a Közoktatásügyi Minisztérium a felsőfokú oktatás megszervezésére új rendeletet hozott. Ennek folytán az almérnöki intézetek megszűnnek, és szükség szerint helyükbe mérnökképző intézetek létesülnek. A műszaki felsőfokú oktatás felettes hatósága az Iparügyi Minisztérium (IM) lett.

Az említett rendelet értelmében a Kolozsvári Almérnöki Intézetet felváltja egy Mérnökképző Intézet (Mechanikai Intézet). A végrehajtási utasítások intézkedtek az almérnöki intézet hallgatóságának továbbtanulásáról oly módon, hogy az I. évet, II. évet és III. évet végzettek különbözeti vizsga letételével felvehetők a Mérnökképző Intézet II., illetve III. évfolyamára. A volt I. évet végzettek, ha különbözeti vizsgákat nem kívánnak tenni, felvétel nélkül bejuthatnak a Mérnökképző Intézet I. évfolyamára. Azok, akik nem akarnak beiratkozni a Mérnökképző Intézetbe, folytathatják tanulmányaikat az Almérnöki Intézet keretében, mely az 1948-1949 tanévben II. és III. évfolyamokkal működik, majd az 1949-1950 tanévben csak III. évfolyammal, s utána megszűnik.

Mínt hogy a rendelet nem tért ki arra, hogy a kolozsvári Mérnökképző Intézet keretében folytatható-e magyar nyelven is az oktatás, a volt almérnöki intézet román és magyar tanári kara és diáksága közös emlékiratban kérte az Iparügyi Minisztert, mint az új felettes hatóság vezetőjét, hogy a román tannyelvű karral párhuzamosan létesíttessen egy magyar tannyelvű kart is, indokolva annak különleges fontosságát a romániai magyarság életében.

Érdemes felfigyelni erre az emlékiratra, abból a szempontból is, hogy közösen, románok és magyarok, egymást segítve akarják a kibontakozó életet jogegyenlőségben biztosítani. Ilyen sajátos erdélyi intézmény volt a kolozsvári almérnöki intézet és ennek szép és egészséges hagyományait kívánták ápolni és öregbíteni az új mérnökképző intézetben is. Hasonló emlékirattal fordulnak az MNSZ vezetőségéhez és Takács Lajos nemzetiségi ügyek helyettes miniszteréhez, támogatást és közbenjárást kérve az ügy kedvező rendezése érdekében.

A legfelsőbb fórumok döntése, - alapul véve a román és magyar tagozattal működő kolozsvári almérnöki intézet pozitív tapasztalatait - igen elvszerű volt, nevezetesen az, hogy az új intézet keretében párhuzamos román és magyar tanszékek működjenek, a vizsgák román és magyar nyelven follyanak, közösen használják a laboratóriumokat és tanműhelyeket, a diákság közös otthonokban lakjon. A beiskolázási mutatószámok mindkét nyelvre azonosak legyenek.

A hivatalos lap (Monitorul Oficial) 1948. december 8-án, a 282. számában közli a KM 297370sz. rendeletében a kolozsvári Mérnökképző Intézet (Institutul de Mecanică) első lépésként szervezett tanszékeit és kinevezett tanárait: Matematikai analízis - Armeanca Ion, Alkalmazott matematika - Imecs Márton, Analitikai és differenciális geometria - Pick Gheorghe, Általános és ipari kémia - Macarovici Constantin, Műszaki Mechanika - Pop Octavian, Mechanikai Technológia - Domşa Alexandru, Folyadékok mechanikája - Iacob Caius, Szilárdságtan - Mocanu Dumitru, Gépelemek - Jenei Dezső, Hőtan - Popa Bazil, Elektrotechnika - Metes Nisztor, Ábrázoló geometria és ipari rajz - Pitea Dumitru, Metallográfia - Bereczky Tibor, Ipari egészségügy és balesetvédelem - Faur Áron. Röviddel ezután az intézet kiegészül a három román nyelvű évfolyamhoz szükséges tanszékkel és tanszeméllyel.

A magyar nyelvű oktatás csak részben indul be, első és másod éven a következő tanszékeken: műszaki fizika, általános és ipari kémia, mechanikai technológia, elektrotechnika, metallográfia és ipari egészségügy.

A felszámolás alatt álló almérnöki intézet magyar tagozatán is (II. és III. évfolyam) tovább folynak az előadások.

Az engedélyezett magyar nyelvű tanszékekre úgy a Mérnökképző Intézet, mint a felszámolás alatt álló Almérnöki Intézet magyar tagozatához szükséges tanszemélyzet is besorolást kap. Az Almérnöki Intézet III. évfolyamán előadnak még: elektrotechnikát Simon Elek, hőerőgépeket Koller Viktor, hidraulikát és vízerőgépeket Müller Géza, emelőgépeket és vasszerkezeteket Pallos István, mechanikai technológiát Bartha Miklós, állampolgári nevelést dr.Tóth József, ipari építkezést és földmérést Balla Pál. A Mérnökképző Intézet keretében magyar tantervű tanszéket vezetnek: műszaki fizika - dr.Felszeghy Ödön, általános és ipari kémia - dr.Bereczky Tibor, mechanikai technológia - Müller Géza, elektrotechnika - Jenei Dezső, metallográfia és műszaki mérések - Rohonyi Vilmos, ipari egészségügy - dr.Berceller Ödön. A továbbiakban kinevezést nyertek a műszaki fizikára - Nagy László fizikus, a mechanikai technológiára - Károlyi Ferdinánd, és az elektrotechnikára - Füstös Kálmán gépészmérnök.

Mint ahogyan az Ipari Minisztériumhoz - mint felettes hatósághoz - felterjesztett 1948-1949 tanév zárójelentéséből kitűnik, a kolozsvári Mérnökképző Intézet egy karral és két tagozattal működött (hőtan és munkagépek). Az intézetben 47 tantárgy került előadásra, 22 tanszéken, 21 előadói tanszéken és 3 lektorátuson. A 47 tantárgyból 9 tantárgyat magyar nyelven is előadtak, 7 tanszéken és 2 előadói tanszéken.

Az 1949-1950-es tanév megnyitására nagy előkészületek folytak. Az intézet vezetőségének a IV. évre szükséges előadói tanári kar kibővítésén kellett fáradoznia és ezzel párhuzamosan az intézet több laboratóriumát és tanműhelyét kellett megnagyobbítani és korszerűsíteni, sőt új laboratóriumokat és szertárakat létesíteni. Az előadótermeket is fel kellett frissíteni és újakkal kiegészíteni. Az intézet könyvtárát műszaki és ideológiai dokumentációval kellett gazdagítani.

Ezekben a munkálatokban derekasan kivették részüket a magyar nyelvű tanszékek munkaközösségei. Jelentősen hozzájárultak a műszaki fizika, kémiai technológia, mechanikai technológia, metallográfia, hőtan, hőerőgépek és elektrotechnika laboratóriumok újjászervezéséhez, valamint a gépelemgépíprajz szertár kialakításához és a könyvtár kibővítéséhez.

Az intézet vezetősége lépéseket tett, hogy a magyar nyelvű tanszékek első három évfolyama teljes mértékben biztosítva legyenek. Ahhoz, hogy az I., II. és III. évfolyamokon a kiadott útmutatásoknak megfelelően teljes párhuzamosságot lehessen elérni, mindkét nyelven, a meglevő magyar nyelvű tanszék és 2 előadói tanszéken kívül megszervezésre várt 14 tanszék, 9 előadói tanszék, 3 lektorátusi, 1 adjunktusi és 11 tanársegédi állás.

A magyar nyelven előadó tantestület új tagjainak kinevezéséhez szükséges előkészítő munkák időben be lettek fejezve, várva az egész intézetnek az 1949-1950-es tanévre szóló hivatalos szervezési intézkedések megjelenését.

Az intézethez érkezett rendelkezések értelmében az I., II. és III. évfolyamra - az 1949-1950 tanévre - csak az 1948-49-es tanévben engedélyesett létszámkeretet lehetett előterjeszteni, így a párhuzamos előadások teljes egészében nem valósulhattak meg. Ugyancsak ebben a tanévben a létszámkereten belül megbízást kapott az elektrotechnikai tanszéken, mint új tantestületi tag, Nagy Aladár gépészmérnök. A következő 1950-1951 és 1951-1952 tanévekben nem lehetett újabb előterjesztéseket tenni és az 1953-1954 tanévtől kezdően a magyar nyelvű műszaki főiskolai oktatás megszűnt.

Habár 1953 őszén a magyar nyelvű műszaki főiskolai oktatás megszűnt, mégis megállapítható, hogy működése igen hatékony volt, sok magyar anyanyelvű szakembert készített fel az életre, akik mind eredményesen vettek és vesznek részt úgy a köznapi, mint az ipari és tanügyi életünkben.

A szakemberképzésen túl, a magyar tannyelvű tanszékek jelentős eredményei közé kell sorolnunk a felsőfokú irodalom magyar nyelven beindított sorozatát. Első lépésként az oktatáshoz szükséges jegyzetek kezdtek napvilágot látni. Így megjelentek: 1949-ben Jenei Dezső és Füstös Kálmán - Útmutatások az elektrotechnikai laboratórium mérési gyakorlatokhoz, 1950-ben Nagy Aladár - Elektrotechnika I., 1951-ben dr. Felszeghy Ödön és Nagy László - Technikai fizikai laboratóriumi jegyzet, és 1952-ben Felszeghy Ödön, Bálint Octavian és Nagy László - Technikai fizikai jegyzet - Hőtan és molekuláris fizika.

Kolozsvár, 1997. február 28.

Jenei Dezső
állami díjas
az Erdélyi Múzeum Egyesület
tiszteleti tagja,
a Mérnökképző Intézet volt tanára.